

58

Kuinka hyvä aviomies
voi kesyttää pahan vaimonsa?

Luotettava käsikirja,

sisältävä

tietoja vaimojen suuremmista vioista,

sekä muutamia hyödyllisiä neuvoja

pahojen vaimojen parantamiseksi.

TAMPEREELLA, 1898.

Kuinka hyvä aviomies voi kesyttää pahan vaimonsa?

Luotettava käsikirja,

sisältävä

tietoja vaimojen suuremmista vioista,

sekä muutamia hyödyllisiä neuvoja

pahojen vaimojen parantamiseksi.

Mi avioliitto? Lintuhäkki:

Toinen pyrkii sisään, toinen ulos siitä.

Suomentanut Säilä.

Tampere,
Majlund & Lyytisen kirjapaino, 1898.

Johdanto.

Me luemme tässä paljon lupaavan otsakkeen: „Kuinka voi hyvä aviomies kesyttää pahan vaimonsa?“ — Vastausta tähän kysymykseen on moni jo miettinyt hyvin kauvan; sillä sen keksiminen ei ole suinkaan helppo. Mutta etsiessämme syytä tuohon turhaan vaivaan, löydämme sen joko tekijän omassa kokemuksessa taikka ehkä pikemmin siinä, että tuo niin usein tytöissä ja vaimoissa ilmenevä ilkeys ja pahuus on lamauttanut parannuksen harrastajain voiman, jonka he ovat tahtoneet uhrata noiden monien, usein niin hirveästi kiusattujen, naineiden miesten hyödyksi.

Pyytäkäämme ensiksi, mikäli mahdollista on, selvittää mitä tarkoitetaan käsitteellä „pahat vaimot“; sillä täydellisen selvityksen saamisen pidän minä mahdottomana. Sillä niin kuin lääkäri, tahtoessaan parantaa tautia, ensiksi tutkii taudin syytä, oppiakseen tuntemaan

sitä, niin täytyy meidänkin, mikäli mahdollinen on, etsiä vaimojen pahuuden lähdeettä.

Petruchio sanoo eräässä Shakspearean teoksessa „Kuinka äkäpussi kesytetään“: „Kenpä ei tiedä missä ampiaisen pistin on?“

„Hännässä!“

Ja Catharia, tuo pieni äkäpussi, vastaa lyhyesti, mutta sattuvasti:

„Eipä, kielessä!“

Kieli on muutamissa suhteissa hyvin hyväesine, erittäinkin suolattuna; mutta vaimon kieli, ja erittäinkin pahan vaimon, on kaksiteräinen miekka -- hirvittävä ase. Tässä luelen keksineeni oikean sanan: se on ase — ja jos olemme suorat: se on vaimon ainoa, mutta terävä ase.

Meidän miesten tulee olla vaimoja järkevämät, ja huolimatta esiintyvistä naisemansipatsioonista, olemmekin yleisesti järkevämät: me olemme heitä väkevämät, olkaamme myöskin maltillisemmat; sillä muutoin taistellemme samoilla aseilla, ja siitä tulee hyvin erinlainen taistelu, kielitaistelu, missä me aivan varmasti joudumme tappiolle; sillä kenenkä miehen kieli voisi kilpailla vaimon kielen nopeuden kanssa. Olen maininnut miehen maltillisuutta ja tahdon siten sanoa: että ylimalkaan ainoastaan tyyni ja maltillinen mies voi luulla mahdolliseksi pahan vaimon kesyttämi-

sen; sillä jos mies joutuu samaan, vaimoissa tavalliseen, liikutettuun ja kiihkoiseen mielen-tilaan, niin ei hän voi niin varovasti, kuin tulisi, vastustaa vaimon kielihyökkäyksiä, vaan virittää tulen vielä palavammaksi.

Mutta mistä se tulee että monen miehen täytyy niin usein kestää tuota miehelle niin arvotonta, vaikeata taistelua vaimoa vastaan? Niinpä, jos tahdomme olla tunnollisia, niin olemme hyvin suuressa määrin itse siihen syypäät, ellemme ota huomioon Hortension sanoja:

„Vain naisen herttaisuus, ei kauniit silmät,
Sydämeni voittakoon“,

ja annamme siis naisten kauneuden sovaista itseämme, elikkä avioliiton houkuttelevan sulouden viehättäminä, ehkäpä myöskin väärästä hellyyden tunnosta ja myötäperäisyydestä, niin sanoaksemme päästämme ohjat käsistämme. Vaimojen myötäsytynyt kavaluus ja viekkaus tietää myöskin käyttää heille annettua avonaista hyökkäyskohtaa, ja lintu on saatu satimeen.

Jos kana sitten laulaa ja kukko vaikenee
Niin on talon tila kylläkin soma.

Sellaisille naineille miehille luulen tuskin saattavani antaa mitään pelastuksen toivoa,

he saavat taistella kurjaa taistelua olemises-
taan, missä taistelussa enin siitä riippuu kuka
kauvimmin kestää siinä ja kummanko luonto
ehkä kaipaa sellaista kauhistavaa ikuista tais-
telua sielun ja ruumiin terveyden ylläpitä-
miseksi.

Sellaiset miehet tapaavat sanoa vaimois-
taan:

„Hän on saatana, hän on perkeleen iso-
äiti“.

Ensimmäinen osa.

Missä näyttäikse vaimojen pahuus niin raskaalta ja tukaalta, että miehet ovat pakoitettut tiedustelemaan keinoja heidän kesytämiseksi ja parantamiseksi?

Miehillä niinkuin vaimoillakin on vikansa. Mutta kun nyt uskonnon käskyn mukaan:

„Ja hänen pitää vallitseman sinua“,

niinkuin myös luonnon lakien mukaan, joiden on tukeminen ja suojeleminen noita avuttomia olentoja, vaimon on alistuminen miehen alle, niin pitää hänen tottelemankin. Jos nyt vaimo huomaa että hänen miehellään on vikoja — ja kukapa maan päällä olisi niitä paitsi — niin on hän, ellei hän kuulu niihin, joiden huonoja ominaisuuksia me tämän kirjelmän avulla koetamme hävittää, tuolla hänelle omituisella lempeydellä, huomaamatta iohtava miestään tuntemaan vikansa ja itse

niitä poistamaan. Samaten on miehen menetteleminen vaimonsa vikojen kanssa.

Vaimon tulee olla *käytännöllisen*; ellei hän ole, niin antaa järkevä mies hänelle aikaa tullakseen siksi, ja kokemus ja vuodet opettavat hänelle samaa. Vaimon täytyy olla älykään ja nerokkaan; ellei hän ole, tulee miehen rakkaudella ja tyyneydellä opettaa häntä, mitä häneltä tässä suhteessa puuttuu ja vaimonkin täytyy kaikin voimin koettaa, ellei täydellisesti korjata puutteensa, ainakin niin paljon kuin mahdollista peittää taitamattomuuttaan, koskapa miehelle on vastenmielistä että hänen vaimonsa muille paljastaa tiedottomuuttaan elikkä puolustaa vääriä mielipiteitä.

Mutta vaimolla saattaa olla vikoja, ja valitettavasti onkin monella sellaisia, joita täytyy hyvin pontevasti, ensiksi lempeästi, ja, jos niin vaaditaan, ankarasti poistaa, ja johonka minä 2:ssa osassa annan muutamia neuvoja ja ohjeita.

Shakspeare sanoo:

„Voi, että he tahtovat hallita, johtaa, uhmailla, missä heidän tulisi vain vajeta, rakastaa ja palvella!“

Siinä on meillä jo hyvä joukko vikoja; mutta minä tahdon koettaa mahdollisimman tarkasti ilmoittaa viat kunkin erikseen ja ku-

vailla niitä olentoonsa ja ilmestymiseensä nähden.

Alku eli syy kaikkiin vaimojen vaikuttamiin vaivoihin on etsittävä

Herttaisuudessa

elikkä sen puutteessa, sillä herttainen vaimo ei voi helvetiksi muuttaa perheellisen elämän suloa. Luonnollisesti on vaimon tässäkin suhteessa tietäminen oikea määrä, sillä katsoen miehen vakavuuteen saattaa vaimon liiallinen rakastavaisuus käydä miehelle vaivaksi, ja sentähden tulee järkevän vaimon tässäkin sukeutua miehen luonteen mukaan. Jos vaimo löytää oikean keskitien, niin ymmärtää mies kylläkin osoittaa hänelle tulevan kunnioituksen, ja vaimo, aviollisen rakkauden pääpylväs, on siten helpottava ja sulostuttava keskinäistä yhdyselämää, niin että avioliitto tulee siksi, mikä sen tulee olla: taivaaksi maan päällä.

Herttaisuuden tai rakastettavuuden puute ilmenee syntymisessään, siis olemisensa ensi asteella, tuossa pienessä sanassa

Miksi?

Liikemies tulee esim. kotiin päivällisen jälkeen; vaimo on edellisenä ehtona ilmaissut toivomuksen mennä päivällisaterian jälkeen

pienelle kävelyllä ja mies on siihen suostunut. Työkennellen liiketoimissaan sanoo hän lempeästi: „Rakas lapsi, en voi tulla sinun kansasi eilen luvatulle kävelyllä.“ „Miksi ei?“ kysäsee vaimo. „Syystä että olen estetty, eikä minulla siis ole aikaa.“ „Mikä sinua estää?“ „Asiat, joita ei käy syrjäyttäminen.“ „Miksi asetat sinä sitten liiketoimesi etusijaan vaimosi rinnalla?“ j. n. e. Ja sitten tulee niin monta „miksi“, että mieheltä loppuu vihdoin kärsivällisyys, tuo niin usein koeteltu kärsivällisyys, hän keskeyttää keskustelun, menee matkaansa ja jättää vaimonsa täydelliseen vakuutukseen että hän on viaton, onneton olento, jonka täytyy kaikkia kärsiä. Tulee sitten mies jälleen kotiin. Hän on ehkä unohtanut koko edellisen kohtauksen elikkä päättänyt olla sitä sen enempiä koskettamatta ja silloin tapaa hän vaimonsa nyrpeämielisenä niin ettei lausu sanakaan elikkä alkaa jälleen kysymisen „miksi?“ ja näytelmä alkaa taas sanoilla: „Miksi olit sinä niin paha mennessäsi päivällisaikaan kotoa?“ —

Joko lopettaa mies nyt ystävällisellä varoituksella kohtauksen ja hieroo rauhaa, (mikä onnistunee vaimon kanssa, jossa ei pahuus ole sen syvemmälle juurtunut) taikka pitkistyy riita uudelleen, ja vaimo kysyy mieheltään „miksi?“ niin kauvan että hän vihdoin ajaa

hänet ovesta ulos ja ehkäpä johonkin olutkappaan pöydän alle.

Sellaisia vaimoja muistutan ennakolta, että juoma, olkoonpa se viiniä eli olutta, vaikkapa viatonta vettäkin, jota mies juo nielläkseen ja upottaakseen harmiaan ja suuttumustaan, on vaarallista, ellei kuolettavaa myrkyäkin. — Tästä kohtauksesta johtuu helposti toinenkin laji „vaimon pahuutta“ esim. jos vaimo edellämainitussa keskustelussa, kun mies syyttää välttämättömiä asiatoimia, lausuu vasten miehen kasvoja: „Eihän se ole niin välttämätöntä!“ Tämä tapa vastata on jo vaarallisempi ja kuuluu jo

Vastaussanomiseen.

Shakspeare antaa Petruschion varoittavalla, lempeällä äänellä sanoa:

„Kaikki mitä sanon, teen ja täytyy tekemäni,
Vastaan sanot sinä alituisesti!“

Että lasten vastaansanomisia ankarimmasti rangaistaan, tuntee jokainen vaimo hyvin hyvästi, ja, suokoon Jumala, että he kaikki tahtoisivat oikein hillitä itsensä eikä antautua tähän paheeseen. Hyvin tekevät he huomattaessaan että siitä syntyy suurin onnettomuus kodille.

Mies, joka yksin on edesvastauksessa töistään, on ehkä kylläkin heikko rauhan säilyttymiseksi, vastoin tahtoaan, tekemään tai jättämään toimen, jonka tekeminen tai jättäminen ei ainoastaan tuota hänelle suurinta vahinkoa, vaan myös, ja se on pahinta tässä, sellainen voi matkaansaattaa hänelle hänen seurapiirinsä ja asiomisystävänsä luottamuksen kadottamisenkin.

Jokainen pitäköön sentähden huolta ettei tämä pahe leviäisi, sillä jos se leviää niin saavuttaa se korkeimman huippunsa ja muuttuu

Tottelemattomuudeksi.

Miehesi on herrasi, elämäsi, ylläpitäjäsi, ruhtinaasi, pääsi! —

Mitä maallinen elikkä hengellinen pää maassa elikkä kirkossa on; mitä kuningas ja keisari ovat alamaisilleen; mitä pormestari tavallaan on kaupunkilaisille, ja kapteeni kompanialleen, sitä on mies perheelleen. Hän on pää ja häntä on totteleminen. Jos eivät lapset perheessä tottele, niin ovat he rangaistavat. Ellei muu mikään auta, niin auttaa keppi. Elleivät perheen palvelijat tottele, niin on heilläkin olemassa rangaistus: ajettakoon he pois. Ellei komppanian miehistö tettele, niin rangaistaan hekin: he pannaan arestiin, ellei rikos vaadi ankarampaa rangaistusta ja,

kiitos olkoon viisaan hallituksemme huolenpitoa, on sellaisiakin tapauksia, ja tottelemattomuus on ankarimmasti rangaistava, koskapa ilman tottelevaisuutta ei ole mitään järjestystä. Elleivät alamaiset tottele hallitustaan, niin ajetaan he maanpakoon elikkä rangaistaan pitkällisellä vankeudella. Mutta ellei vaimo tottele, kuinka on miehen häntä rankaiseminen? Ei hän voi kurittaa häntä kepillä niinkuin lasta; olkoon se kaukana! Ei hän voi ajaa häntä pois kuten palvelijaa tai sulkea häntä huoneesen niinkuin kaartilaista. Mitä tulee hänen tehdä? — — Tarkastakoon hän tämän kirjan toisessa osassa sopivaa parannuskeinoa, käyttäkää sitä huolellisesti, ja minä toivon: Onnea hyvälle parannukselle!

Mutta te vaimot, jotka tunnette halua tottelemattomuuteen, hillitkää se aikananne; sillä miehen kärsivällisyys on viulunkielen kaltainen: jos sitä liaksi jännitetään, niin se katkeaa. Näyttäkää naisellista sulouttanne; herttaisuushan on naisellisen sydämenne ihanin kaunistus. Ellette voi ja tahdo totella miestänne jostakin muusta syystä, niin totelkaa häntä sentähden, ettei hänellä todellakaan ole oikein tehokasta keinoa tottelemattomuuden hillitsemiseksi. Ei kelpaa mitkään ohjeet tätä itsepintaista pahetta vastaan; sillä ei löydy kyllin tepsiviä keinoja sairauden parantami-

seksi. Miehenne on alakuloinen ja murheellinen kautta koko elämänne; säälikäätte häntä senvuoksi; totelkaa häntä! Ajatelkaa kuinka helposti tottelemattomuus muuttuu.

Uhmailuksi.

Että tottelemattomuus tuskin voi loppua ilman eripuraisuutta ja toraa, on hyvin luonnollista; sillä miehen mielenmalti olisi siinä tapauksessa rautaa kovempi. Mutta jos vaimoa tottelemattomuudesta kielletään ensin rakkaasti ja sitten vakavammasti sekä vihdoin jyrkästi eikä hän kuitenkaan siitä välitä, niin hän uhmailee elikkä, kuten sanotaan, on huvin vuoksi tottelematon.

Usein tunnustavat vaimot itse herttaisuuden puutetta, mutta ennenkuin he omasta halustaan koettavat, jos mahdollista on, parantaa sitä, etsivät jotakin peitettä itselleen, ja löytävät sen

Koristelemisen halusta,

joka on myös yksi vaimojen yleisimmistä vioista.

Koreiden vaatteiden ja koristusten halussa luulevat vaimot löytävänsä keinon miesten suostuttamiseen, vakuutettuina kun he ovat, että he komeasti puettuina ovat miellyttävämpiä kuin yksinkertaisissa vaatteissa, ja tietäes-

sään, että miehet, jos he miellyttävät heitä, enemmän mukautuvat heidän tahtonsa ja oikujensa mukaan, kuin jos seikka olisi päinvastoin. Että he, kuten 2:ssa osassa saamme nähdä, juuri tämän heikkoutensa kautta antavat meille vahvimman asean käsiimme, eivät he paljonkaan ajattele. Meillä ei olisikaan, edellämainitusta syystä, mitään muistuttamista tätä halua vastaan, elleivät vaimot enimmäkseen tässä suhteessa menisi yli varojensa, ja puristaisi miesparkojensa kukkaroa. Tämän halun liiallisuuksista, kuten vanhojen vaimojen pukeutumisesta nuorison tapaan j. n. e., jolloin he usein joutuvat naurettaviksi, tahdon tässä kokonaan vajjeta, antaakseni kunnioitettavalle lukijalle ajattelemisen aihetta.

Esittäessäni tässä yhtä intohimoa, lie-nee tarpeellista mainita muutamia muitakin, niinkuin kiitoksen himoa, hallitsemishalua, huvitusten etsimistä ja lavertelemistäutia. Kunnioitettavat lukijani sallinevat minun lähemmin valaista viimeainituuta.

Huvituksien etsiminen

ilmenee siinä, että vaimo tuntee ikävää talouden toimissaan, siis siinä, mikä on hänen velvollisuutensa ja koettaa sentähden, mikäli mahdollista on, oleskella kotoa pois. Niinpä

käydään aamupäivällä, sittenkun edellisestä ehtoosta väsyneet jäsenet ovat ojennetut vuoteella täyteen päivään, vieraisa, joihinka luonnollisesti on paljon syitä. Niin ovat onnittelemiset välttämättömiä syntymäpäivinä, kihlajaisissa ja häissä; viikkovierailut varpajaisissa, suruvierailut kuoleman tapauksissa, sairaasvierailut ja laverteluvierailut (jotka kuitenkin enimmäkseen tapahtuvat jälkeen puolenpäivän kahvikupin ääressä) j. n. e. Syytä mennä pois on noilla suloisilla vaimoilla aina; sillä arvattavasti on jokainen mies huomannut että vaimo, jos päivällisateria ei ole ollut oikeassa kunnossa, ei olisi muutoin voinut puolustautua, tavallisesti ovat hänen tekemänsä ja vastaanottamansa ikävät vierailut estäneet hänet keittiöstä.

Aamupäivä on nyt päättynyt niin esimerkillisessä talossa; päivällisateria nautitaan, ja vaimo „ojenteleikse;“ sillä tuo puhekoneparka tarvitsee myöskin hetkisen lepoa, lyhyen päivällishetken.

Kahvipöytä.

Mieltä kiinnittävä on vastaanotto ja poismeno tuollaisissa kahvikesteissä. Kerran kuulin minä avonaisesta ovesta vastaanottoa sellaisessa tilaisuudessa. Satunnaisesti tuli kaksi

naista samalla kerralla, ja nämät tekivät vastaanottavan emännän kanssa sellaista melua vaatteita riisuessaan että sentähden, ja koska jokainen noista kolmesta naisesta samalla kertaa puhuivat ja koettivat huutaa yli toisensa, minun oli mahdotonta avonaisesta ovestakaan ymmärtää ainoatakaan sanaa.

Sittenkun kaikki naiset onnellisesti ovat sijoitetut paikoilleen, käydään päiväjärjestykseen, ja se on seuraava:

1. *Kahvia* tarjoillaan, ja yleinen keskustelu uusista hatuista, nauhoista ja jalkeista y. m. alkaa.

2. Erityiskeskustelu seuraavista aineista:

a) *Palvelusväki*. Suuri yleinen valitus. Ei kukaan ole vähimmässäkään kelvollinen. Kaikki täytyy tuon armollisen raukan (rouvan eli emännän) — joka tuskin on kotona — itse toimittaa. Silloin on lapsen piika paha lapsille, elikkä valitetaan että lapset suosivat enemmän lapsenpiikaa kuin heille kaikissa vierasta äitiään. Kyökipiijalla on tuo tai tämä rakastaja, hän on ostanut itselleen uuden päällystakin j. n. e.

b) *Vaatteet*. Läsnaolevan asessorin rouvan leninkikangas on parempi kuin poissaolevan kauppaneuvoksen rouvan leninkikangas oli siinä ja siinä tilaisuudessa. (Jos kauppaneuvoksen rouva olisi läsnä ja asessorin rouva

poissa, niin olisi seikka päinvastainen.) — „Kuinka saattaa rouva N. N. käyttää niin kirjavaa hattua?“ — „Missä on hän teettänyt hattunsa?“ — „Sen ja sen luona.“ — Ellei nyt hattu miellytä kysyjää, niin rupeaa hän moittimaan muotikauppiasta. Ei oteta huomioon että hatun omistaja on tilannut sen juuri sellaiseksi. Muotikauppias on vain syy-pää kaikkeen. Jos nyt hatunomistaja joutuu toiseen seuraan, missä hattu miellyttää, niin moititaan tuon onnettoman makua, jonka mieluinen ei hattu ole.

Tällaisissa tilaisuuksissa liittyy tähän tavallisesti keskustelu

c) *poissaolevista tuttavista*, ja tavallisesti niistä, jotka ovat kutsutut, mutta kieltäytyneet, samalla kuin epäillään syytä miksi kutsumusta ei ole noudatettu. Sitten tulevat ne, jotka johonkin määrin ovat tuttuja niiden kanssa, jotka eivät ole kutsumusta noudattaneet. Kolmannella sijalla ovat etäämpänä olijat. Eräs herra on nainut erään seuralle tuntemattoman. Toisen mielestä on hän liian vanha, toisen taas liian nuori tuon mainitun herran suhteen. Toisen mielestä on hänellä pitkä nenä, toisen taas liian lyhyt j. n. e.

d) *Naineet miehet*. Tavallisesti tekee kahvi jo silloin vaikutuksensa ja arvoisat vieraat ovat siis hauskimmalla tuulellaan. Nyt

on puhetulva korkeimmillaan. Jokainen ylistää eli moittii kaikista voimistaan ja parhainta siinä on että kaikki purkavat sydämensä yhdellä haavalla ja koettavat äänessä voittaa toisensa niin että syntyy käsittämätön äänen hämmennys. Ellei niin olisi, niin olisivat jo kauvan sitten aviomiesten salaisuudet yleisenä puheaineena. Hyvin kiitettävää tapaa on sentähden viime aikoina käytetty, nimittäin, tarjota jätää, sillä siten jäähtyy keskustelu ja rouvat ja emännät menevät kohta rauhoitettuina kotiin.

Mutta jotakin vie jokainen mukanaan kotiinsa ja se on: uuden leninkikuosin, uuden hatun kuosin y. m. ja miesraukkaa kiusataan sitten niinkauvan kunnes rouva eli emäntä onnistuu hankkimaan itselleen sellaiset pukukappaleet nälkäisen koin ruoaksi vaatevarastossa.

Niinkutsuttu kahvi rusinain s. o. herrojen (miesten) kanssa ei onnistu oikein, koska herrojen (miesten) läsnäolon vuoksi, omituinen hauskuus puuttuu kahviltä, ja noiden suloisten rouvien ja emäntien kielet ovat silloin liian sidotut. -- Tuskin kotiin saapuneena, alkaa valmistus

Teelle.

Puku muutetaan; — yhtäläisesti puettuna ei voi näyttäytyä kahdessa seurassa. Toi-

sinaan ovat herrat (miehet) läsnä teen juonissa. Jos niin on laita, niin kutovat rouvat sukkaa ja kuuntelevat herrojen (miesten) keskustelua, jolloinka he, jos joku herroista (miehistä) tekee älykkään huomautuksen, silmäilevät ylpeästi häntä sukankudonnasta. Jos mies ryhtyy pitempään keskusteluun toisen naisen kanssa, niin kärsii vaimoparka helvetin tuskia. Mustasukkaisuus herää. Tästä kaikkein suurimmasta viasta enemmän tuonempana. Nyt yrittää vaimo lopettaa keskustelun. Josko hän keskeyttää keskustelevat kysymyksillä taikka koettaa lopettaa keskustelun ehdoittamalla jotakin peliä, taikka jos aika on kulunut, jouduttaa hän poislähtöä j. n. e. Sellaisissa tapauksissa ei juolahda koskaan vaimon mieleen että hänen miehensä kotona ollessaan voi ja pitää omistaa aikansa hänelle, jotavastoin hänen seurassa ollessaan tulee omistaa aikansa muille. — Huvitushaluun kuuluu myös liiallinen halu käymään konserteista, tanssijaisissa ja näytelmissä. Kaikkia näitä huvituksia pidän minä luvallisina ainoastaan onnellisissa avioliitoissa, kuin taas päinvastaisessa tapauksessa karttamalla kaikkia näitä huvituksia, voidaan välttää monta epäsovun aihetta. Jos esim. nuorella, elämänhaluisella vaimolla on vanha, sairaalloinen mies ja käy hänen kanssaan tanssijaisissa, niin on molem-

pain asia hankala. Vaimo tanssii, mutta miehellä ei ole siihen halua. Vaimolla ei taas ole oikein hauskaa, kun hänestä tuntuu ikäänkuin seisoi hänen miehensä ovella, niinkuin joku Kenbero, väijyen keksiäkseen syytä liian aikaiseen poislähtöön.

Jos seikka on päinvastainen: — Nuorella miehellä on vanha vaimo, niin käy tila konserteissa, tanssijaisissa ja näytelmissä vielä sietämättömämmäksi, syystä että vaimo on mustasukkaisuuteen taipuvaisempi kuin mies. Mies tuntee aina ikäänkuin olisi hän sääliittäväenä elikkä naurettavana. Jos vaimolla on halu yleillä nuoren miehensä kanssa, jonka hän niin ovelasti on osannut omistaa, niin käy suhde vieläkin sietämättömämmäksi. Miehen velvollisuutena on sentähden, vaikka se olisikin kuinka vaikeata, kaikin voimin vastustaa tuollaista huvitusten halua, säilyttääkseen kotirauhan. Kahleet, joista ei tiedetä ja joista ei ole huomautettu, ei paina niin kuin jolloin ympäristön silmät näkevät mihinkä ikeesen ollaan tartuttu.

Tällaisessa huvituksen pyörteessä on kustannuksetkin huomioon otettavat, sitäkin enemmän kun monen vaimon käynnit näytelmissä ja konserteissa on vain uuden saalin elikkä jonkun muun puvun näyttelystä ja tuottaa

vaan miesparalle menoja uusien vaatteiden hankkimiseen. Nyt

Lavertelutautiin.

Pärempaan yhdyskuntaluokkaan kuuluvien vaimojen lavertelemishalu löytää kahvikesteissä tyydytyksensä. Vielä vaarallisempaa se ilmenee alemmissä säätyluokissa, missä lavertelemistauti voi niin peljättävällä tavalla vallita, että useinkin sellaisella lavertelemisellä koko kylän asujamet saattavat tulla vihollisiksi keskenään. Omituista on siinä, että toista henkilöä koskevat tiedot aina annetaan suurimman vaikenemisen ehdolla ja vihdoin paisuvat niinkauvan kunnes vihdoin pommi räjähtää. Enimmäkseen on se täydellinen valhekutoelma, joka ennen murtumistaan on kasvanut sääksestä kameeliksi. Silloin ei ole kukaan sanonut, eikä edes kuullutkaan mitään. Kun täten tehdään suurinta vahinkoa miehille, täytyy heidän tarkasti vaarin ottaa tätä vikaa, minkä alkuperä on suurimmaksi osaksi uteliaisuudessa, ja sen estämiseksi on välttämätöntä että jos vaimolla on taipumusta tähän vikaan, on hän estettävä kaikesta seurustelemisesta naapurien kanssa.

Usein jo kosketeltu seikka on vielä huomioon otettava, nimittäin

Mustasukkaisuus.

Että mustasukkaisuus on herttaisuuden eli rakastavaisuuden puutetta, on jokainen lukijoistani myöntävä, sillä varma on että mustasukkainen vaimo ei ole rakastettava. Mustasukkaisuus on kateellinon tunne, jonka vaimo tuntee, huomattessaan olevansa ruumiillisesti eli henkisesti alemmalla asteella miestänsä lähellä olevaa ympäristöä, niin että hän pelkää miehensä, useammin seurusteltuaan jonkun henkilön kanssa, tekevän vertailuja, huomaavan tuon henkilön etevyyden ja vieraantuvan hänestä. Mustasukkaisuus ei siis ole muuta kuin omien heikkouksien eli vajanaisuuksien myöntämistä, sekä pelkoa niistä johtuvista seurauksista.

Että mustasukkainen vaimo ponnistaa kaikki poistaakseen tuon peljätyn esineen elikkä kokonaan lopettaakseen seurustelun sen kanssa, että hän, kuten Eros, koettaa viskata eripuraisuuden omenan jumalain saliin, on niin usein tehty kokemus, etten pitä tarpeellisena tuhlata siihen enemmän sanoja.

Muutoin ei sovi luulla että vaimo on vain mustasukkainen toisille vaimoille elikkä tytöille; on tapauksia, jolloin vaimot saattavat olla mustasukkaisia miehille, joiden kanssa heidän miehensä seurustelevat. Mutta tällai-

sen mustasukkaisuuden syynä on sen ajan haluamisessa, jota mies muutamissa tapauksissa ei voi omistaa vaimolleen, syystä että hän omistaa sen tutuilleen.

Meillä on nyt kaunis kokoelma vaimojen vikoja, ja tämä kirjoitelma on 2:ssa osassa täyttävä tehtävänsä niiden parantamisessa.

Järkevään vaimoon tekee jo esitys 2:ssa osassa täydellisen vaikutuksensa; sillä useinkin parantuu sairas tietäessään itsellään olevan sen ja sen sairauden: tapahtukoon samoin tässäkin! Vianomainen vaimo, tunnustaessaan vikansa, luopukoon niistä, silloin on kiusattujen naineiden miestenkin tila tuleva paremmaksi. Mutta nekin vaimot, joiden vikoja en ole suoraan tässä koskettanut, ajatelkoon vikojaan; sillä kuinka voisin puhua kaikista kuin niitä on lukematon paljous!

Mutta ellei esitys tässä 1:ssä osassa auta, silloin tulee teidän miesten ottaa sananvalta, käyttäkää silloin tarmolla tämän kirjaisen 2:sta osaa; sillä ellei se tarmolla tapahdu, niin ette ole aivotut hallitsemaan, vaan te olette määrättyt taipumaan tohvelin alle; tehkää myös niin!

Toinen osa.

**Ohjelma, jonka mukaan hyvä aviomies voi ke-
syttää pahan vaimonsa.**

Keino „Miksi“ vastaan.

Myrkky vaatii vastamyrkkyä. Jos joku on nauttinut kuolettavaa myrkkyä, niin hänelle annetaan maitoa. Jos hänellä on paha, myrkyllinen vaimo, täytyy sinun olla hyvän miehen. Niinkuin maito tuhoaa myrkyn, niin on hyvä mies samanlainen keino myrkylliselle vaimolle. Älkääät sentähden olko levottomat! Jos vaimonne teiltä kysyy „miksi?“ eikä järjelliset neuvot auta, niin vaijetkaa kokonaan. Riidan syy on pian poistettu, ellei tulta ylläpidätetä uudella aineella, vastaansanomisella.

Siis ensiksi vaijetkaa, toiseksi menkää pois huoneesta (yksin on vaikea, kuten tiedätte, riidellä.) Kolmanneksi älkää tulko illalliselle. Neljänneksi syökää päivällinen muualla ja minä olen vakuutettu sen tepsivän. Vai-

monne tulee kesyksi kuin kyyhkynen. Ellei sekään auttaisi, niin tulkaa joskus kotiin hieman liikutettuna, se auttaa.

Mutta jos te saatte kuulla pitkää saar-
naa, ja vaimo vihdoon on lopettanut sen, niin sanokaa tyynesti hänelle: no, sano nyt minulle tyynesti ja muutamilla sanoilla mitä sinä oikeastaan tahdot. Teidän levollisuutenne on vaikuttava häneen.

Keino vastaansanomista vastaan.

Vastaansanomien parannetaan ainoastaan siten, että mies, huolimatta vastaansanomimisesta, järkähtämättä pitää tahtonsa. Yhtä tepsivä keino *vastaansanomista*, *uhmailua* ja *huvituksen halua* vastaan, lienee seuraava menettelytapa.

Tästä 8 päivän kuluttua on tanssijaiset, konsertti elikkä joku muu huvitus. Ehdotel-
laan sinne menemistä ja vaimo on luonnolli-
sesti ihastunut. Pian hankitaan sopiva leninki. Silloin tulee vaimo vastaansanomisilla. Vian suuruuden mukaan soveltuu nyt peräyttää suostumus oitis tai vasta vähää ennen aivot-
tuja huivia. Jota lähempänä huvit, sitä suu-
rempi on halu sinne, siis on rangaistus sitä suurempi, jos huvissa käynti vähää ennen on kielletty. Tehkäämme se selvemmäksi.

Jos aivotut hovit peräytetään kahta päivää ennen, niin ei ole osa vaatteustosta vielä valmis, „hienot vaatteet“ ovat vielä valmistamattomat eikä huviin menosta tule mitään. Viisas vaimo ei ole tietävinään millainen rangaistus se on hänelle.

Jos hovit peräytetään sen päivän aamuna, jolloin ne lupauksen mukaan piti tapahtua, niin tulee luonnollisesti vaikutus — harmi sitä suuremmaksi. Nyt ajateltakoon vaikutusta, minkä tämä kieltosana matkaansaattaa kun mies ehtoolla tulee — vaimon luulon mukaan — saattamaan hänet huviin. Hän istuu jo siellä täydessä loistossaan, kangistetuilla vaatteilla, ja lemuutettuna, ja mies sanoo joko ensiksi: „me jäämme kotiin“, taikka toiseksi: „sinun käytöksesi pakoittaa minut jäämään kotiin“ sekä kolmanneksi: „sinä saat jäädä kotiin“ ja — hän menee yksin. Tämä viimeinen kohta tekee hirvittävän vaikutuksen, eikä se lopu ilman kyyneleitä. Tavallisesti koettaa vaimo kuitenkin rukouksilla saada toiveensa täytetyksi; sillä niinkin suuri kuin rangaistus on 1:ssä ja 2:ssa kohdassa, niin lohduttaa häntä kuitenkin ajatus: eipähän hänkään saa siitä mitään ja rankaisee itse itseänsä, mutta „hän menee yksin!“ Tämä ajatus ei ole sovitettavissa!

Tottelemattomuutta vastaan lienee välttämätöntä menetellä täten kahdesti eli kolmasti, ja jos tarpeellista, kokonainen talvikin, se on varmasti tepsivä.

Lopuksi on siihen viitattava, kun muuttoin tottumus tekisi sen tehottomaksi, sillä, kuten tunnettu, ei mikään vaikuta niin raukeavasti kuin tapa. Joka näin voi menetellä yhden ainoankin talven, hänelle ennustamme hyvän tulevaisuuden; sillä hän voi sitten helposti kääriä vaimonsa sormensa ympäri.

Keino koreilemishalua vastaan.

Jos koreilemishalu esiintyy niin valtavana, että se välttämättä on estettävä, silloin hankkikoon mies palveluspöijalle loisteliaat vaatteet käskyllä, että hänen tulee alituisesti olla niissä puettuna emännän silmissä. Vaimo, jolle sellaista tapahtuu, esiintyy sitten hyvin yksinkertaisesti ja vaatimattomasti. Hän on on parannettu.

Keino kahviraivoa vastaan.

Jos tämä pääsee ylivaltaan niin että talo on tullut kahvikestien pesäksi on paras sanuttaa koko seura pakoon siten, että 6 tai 8 tuttua herraa (miestä) palavilla sikareilla istahtuvat kahvia juovien naisten pariin. Ellei

tällä ole muuta vaikutusta kuin se ettei naiset voi puhua herroista (miehistä) niin on paljon voitettu. Kahvi kadottaa suloutensa ja kokemuksesta on havaittu että siten kahdesti eli kolmasti sauhuudetussa kahvipesässä ei ole kauvaan aikaan tullut kahvinjuonnista mitään, syystä etteivät kutsutut naiset tupakan sauhun vuoksi ole kutsumusta noudattaneet.

Keino mustasukkaisuutta vastaan.

Vaimo, joka rakkaudesta on mennyt miehelleen, eikä vain senvuoksi että hänellä pitää olla mies, ei voi tulla mustasukkaiseksi.

Jos hän on mustasukkainen, niin ilmaisee hän itse, ettei hän rakkaudesta ole mennyt miehelleen eikä hän siinä tapauksessa ansaitse hänelle muutoin tulevaa kunnioitusta.

Mutta jos hän sittekin on mustasukkainen, niin täytyy miehen koettaa estää tätä hänen tunnettaan, herättäessään jossakin määrin hänessä epäluuloa, jota hän tyynemmin mieltien kauhistuu ja häpeää. Ellei hän sittekään luovu pahasta tavastaan, niin käytettäköön edellämainittua menettelytapaa (kotonapysymistä) ja lisättäköön ainoasti sanat: „Emme mene ettet sinä tulisi muistuttamaan minun hymyilleen elikkä tervehtimään sitä eli sitä naista.“

Pahin tässä viassa on että vaimo, mustasukkaisuuden herättyä, seuraa miehen kaikkia askeleita tuskallisella epäluulolla sekä että parannus siten käy vaikeaksi ja lamautuu, kuten sairaan on laita, joka käy kylpylaitoksessa, mutta ei välitä ruokajärjestyksestä elikkä heittää lääkkeet ulos ikkunasta.

Tämä epäluulo on yksi niistä vioista, joihin minun tähän asti on ollut mahdotointa keksiä mitään parannuskeinoa. On naisia, joiden epäluulo menee niin pitkälle etteivät he ainoastaan kehoita palvelusväkeä ja muita talon asujamia vartioitsemaan miehen askeleita hänen kotoa mennessään ja urkkimaan kaikenmoisia tietoja siinä suhteessa, vaan vieläpä runsaasti palkitsevatkin sellaisia urkkijoita, sen sijaan että he antaisivat heille aimolölytyksen.

Samalla tavalla on *Valheen* laita. Jos esim. mies on nähnyt jonkun esineen olevan hyllyllä ja vaimo on tahtonut sen kätkeä, ei sillä huvittaakseen miestä eikä häntä hämmästyttääkseen, vaan käyttääkseen sitä salaisesti itseään varten; niin on eräs tapaus minulle tuttu, jolloin vaimo kokonaan kielsi kysymyksessä olevan esineen olemassa oloa ja vasta monien kierroksien perästä tunnusti vikansa. Eräästä tavasta taivuttaa naisellista itsepäisyyttä, täytyy minun varoittaa, se kun voi päättyä huo-

nosti. Tapaus ei ole kauvan sitten tapahtunut Berlinissä.

Eräs yöaikaan kadulla kuljeksiva henkilö näki yht'äkkiä erään naisolennon liikkuvan erään saman kadun varrella olevan talon kolmannen kerroksen ikkunan ulkopuolella. Tarkastakseen mitä tässä tapahtui, silmäili hän hetkisen ylöspäin, kun miehen ääni kuului mainitusta ikkunasta lausuvan: „Pysähdy vaeltaja, ja opi minusta taivuttamaan naisen itsepäisyyttä!“ Naisolento katosi jälleen ikkunasta, ja kulkijan kuulusteltua ken tuolla ylhäällä asui, sai hän tietää, että se oli nuori, kuusi kuukautta sitten nainut nuori aviopari. Mies oli suuttunut vaimon itsepäisyydestä, ja oli uhannut sysätä hänet kadulle, ettei hänen tarvitsisi vaivata itseään mennä portaita myöten kadulle. Se oli nyt miehenpuolesta vain uhkaus; mutta kuinka helposti olisikaan siitä voinut tulla totuus. Lakatkaat siis itsepäisyydestänne vaimot!

Me luulemme nyt niin selvästi esittäneemme vaimojen viat, etteivät ainoastaan ole tunnetuiksi tulleet, mutta myös että ne useimmissa tapauksissa saattavat tulla parannetuiksikin. Mutta onpa vaimoja sellaisiakin, jotka ovat parantamattomia. Sillä kieltää ei voi, että tällaistenkin sairaiden joukossa on monta,

joita parantamattomina täytyy kokonaan jättää oman onnensa varaan.

Etsiessämme näissä vaimoissa syytä parantumattomuuteen, on se löydettävä joko miehen suuressa myöntyväisyydessä taikka myöskin kasvatuksessa, sillä kokemus on opettanut että vaimojen itsepäisyyden ja taipumusten takana on tavallisesti paha anoppi.

Näille vaimoille tahdon minä viimeisenä parannuskeinona kertoa kaksi pientä kertomusta.

Eräs vaimo oli niin sairas että hän luuli kuoleman olevan lähellä ja kuolintuskassaan rukoili hän seuraavan värssyn rukouskirjastaan:

„Tule, kuolo, unen veli,
Tule, saata minut pois!“ j. n. e.

Sängyn viesessä seisoi hänen miehensä ja rukoili hiljaa itsekseen:

„Kuule armias Jumala
Mitä lapsesi rukoillut on!“ —

Eräs pappi lohdutti miestä, joka oli vaimonsa kadottanut. Huolimatta miehen vuodattamista monista kyyneleistä, huomasi pappi kuitenkin, että tuo mies ei ollut elänyt parhaimmassa sovussa vaimonsa kanssa, ja hän kysyi sen vuoksi: „Näyttää niinkuin olisitte

hyvin tyytyväinen vaimonne kadottamisesta, mutta miksi te sitten itkette ja olette niin murheissanne?“ — Mies vastasi tyytyväisesti: „Herra pastori, minä itken sen vuoksi, ettei hän jo kuollut kauvan ennen“.

Tässä voin samalla paljastaa erään aikakautemme vian, mistä syystä niin monet vaimot nyt ovat niin pahoja, ja se riippuu siitä, että hautakivellä kaunistellaan kuolleen luonne. Tavallisesti luetaan nyt yleisesti pahoiksi tunteuttujen vaimojen hautapatsaassa: „Tässä lepää Jumalassa, rouva N. N. j. n. e.“ Vanhat olivat toki rehellisemmät. Jos vaimo oli paha, niin piirrettiin se hautakiveenkin. Mainitsen tässä muutamia sellaisia hautakirjoituksia:

Täss' lepää vaimoni, Jumalan kiitos!
Kiusaksi oli elämässä mulle,
Pian täältä riennä vaeltaja,
Hän muutoin nousee, torailee!

Tuomiopäivään saakka vaimoni lepää tässä,
Hän, niinkuin minäkin, nyt ompi levossa.
Kolm' oli raivotarta Pluton valtakunnassa
Mutta Ksantippiani kuoli — niit' neljä olemassa!

Nyt ehkä joku minua moittii että olen kuvailut vaimot sellaisiksi että jokainen pelkää sellaisissa suhteissa avioliittoa. Hänelle minä vastaan vaan seuraavilla sanoilla: „Avioliitto on suloinen paha, keveä, mutta myöskin

raskas ijes; se tuntuu minusta sipulilta: se itkettää, mutta — syödään kuitenkin.“

Mutta eipä se ole ainoa syy, että meillä siitä huolimatta on vaimoja ja että on avioliittoja rakennettu. Eipä suinkaan, vaan hyvin monen vaimon kunniaksi täytyy meidän tunnustaa ettei kaikkia tarvitse ensiksi kesyttää, — löytyy niin monta rakastavaista, hyvää vaimoa. Tästä kirjaisesta voidaan nämä vaimot helposti tuntea ja juuri seuraavalla tavalla. Otettakoon tämä kirjanen kello 9 ehtoolla, ja luettakoon se vaimolle. Jos hän lankeaa tainioksi, haistelee hajuvesipulloa elikkä nielee vesilasin, ja ottaa hattunsa ja kappansa menäkseen myöhään ulos, silloin ei ole, hyvä ystävä, tilasi hyvä, sinä olet varmaankin saanut kokea, ellei se ole sinulle ennen selvinnyt, minkä hengen lapsia vaimosi on. Jos hän sitävastoin pysyy hiljaisena ja levollisena ja nauraa koko kirjalle, silloin voi onnitella sinua, sillä sinä olet valinnut hyvän osan.

Ennakolta täytyy minun vihdoin vastata kysymykseen, mikä vaimojen puolelta on oikeutettu: „Millaisten pitää meidän vaimojen olla?“ Eräs vielä elävä tietoviisas vastaa tähän kysymykseen näillä sanoilla: „Tunteellisia, herttaisia ja miellyttäviä“, eikä olekkaan vastaus väärä, sillä jos vain sydämenne, vaimot, on „tunteellinen“, niin on hyvä eikä se koskaan

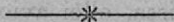
vihastuta miestänsä, vaan säälii hänen pieniä vikojaan ja koettaa hellästi vieroittaa häntä suuremmista. Tästä rakkaudesta on mies tuleva vakuutetuksi, jos vaimo on mieltynyt häneen, s. o., jos hän on valmis uhraamaan hänellä hengen ja tavaran. Jos näitä molempia kauniita ominaisuuksia on olemassa, niin ovat vaimotkin sanan täydessä merkityksessä „rakastettavia“, eikä ole syytä väittää, että sellainen avioliitto ei ole onnellinen.

Ja nyt, arvoisa lukija, joka kärsivällisesti olet minua tänne seurannut, tietäös, että minä olin aikonut uskotella sinulle että vika aina on vaimoissa, ellei avioliitto ole onnellinen. Tämä mielipide on väärä. Minä olen itse tuntenut niin monta avioliittoa, jotka eivät ole olleet rauhallisia, ja joissa minä, jos olisin tuomarina ollut, useimmissa sattuneissa riitaisuuksissa, olisin vähimmin syyttänyt vaimoa. Löytyy todellakin hyviä ymmärtäväisiä vaimoja, ja onnellinen olet, lukijani, jos sinulla on sellainen! Ja jos, kuten toivon, jonkun ihanan naisen silmät eksyisivät näille lehdille niin ei hän ole minua kieron katsova, vaan, jos hän huomaa itsellään olevan jonkun tästä mainituista vioista, vaikkapa pienenkin, niin on hän pyytävä parantaa sitä, ja pias on hän

saava kokea siunauksellista vaikutusta, mikä ilmenee kotionnessa ja tyytyväisyydessä ja on tuleva siitä niin liikutetuksi, ettei hän voi käsittää kuinka se on saattanut olla toisin.

Mutta jos sinulla, ihana lukijattareni, ei ole ainoatakaan tässä mainituista vioista, niin tahtoisin olla se mies, joka sinun saattaisi kotiinsa; hänen onnensa on, sanan täydessä merkityksessä tuleva äärettömäksi ja minä yhdistyn kaikinpuolin Shakspearen sanoihin:

„Miekkonen se mies, jonka tähtönen
Puolisoksi helläksi sinut määräsi!“

1918

Hinta: 50 penniä.

KIRJASTO
YLIOPISTO
Helsingin